

ΤΟ ΥΨΙΣΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

(θεολογικό σχόλιο στην Κυριακή των Αποκρεω)

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Η τρίτη Κυριακή του Τριωδίου είναι αφιερωμένη στο πιο φοβερό γεγονός της ανθρώπινης ιστορίας, στη μέλλουσα Κρίση, ως απαραίτητος προβληματισμός των πιστών αυτή την αγωνιστική περίοδο. Με την ανάμνηση της Μεγάλης Κρίσεως, με την ανάγνωση της σχετικής ευαγγελικής περικοπής, και με τη σχετική υμνολογία της ημέρας, μπορούμε να συναισθανθούμε τη μεγάλη ευθύνη μας απέναντι στον ευαγγελικό νόμο, του οποίου η τήρηση είναι προϋπόθεση για την προσωπική μας κρίση. Να συνειδητοποιήσουμε πως η επί γης ζωή μας δε θα μείνει άκριτη, αλλά θα δώσουμε λόγο για ό, τι κάναμε και για ό, τι δεν κάναμε με τη βιωτή μας, αφού θα αποδώσουμε **«περί αυτού λόγον εν ημέρα κρίσεως»** (Ματθ.12,36) μας διαβεβαίωσε ο Κύριος. Τότε **«εκπορεύονται οι τα αγαθά ποιήσαντες εις ανάστασιν ζωής, οι δε τα φαύλα πράξαντες εις ανάστασιν κρίσεως»** (Ιωάν.5,29).

Ολόκληρο το έργο της σωτηρίας του ανθρώπινου γένους στηρίζεται σε δύο άξονες, οι οποίοι είναι οι δύο παρουσίες του Κυρίου στον κόσμο. Η πρώτη παρουσία είναι η ταπεινή και αθόρυβη ενανθρώπιση του Θεού Λόγου, όπως προέβλεπε το σχέδιο της θείας οικονομίας. **«Ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, και εθεασάμεθα την δόξαν αυτού, δόξαν ως μονογενούς παρά πατρός, πλήρης χάριτος και αληθείας»** (Ιωάν.1,14). Ο άναρχος και άπειρος Θεός δέχτηκε να περιορισθεί στο χρόνο και το χώρο για τη δική μας σωτηρία. Ήρθε στη γη για να λειτουργήσει το μυστήριο της απολυτρώσεώς μας, ως δάσκαλος, ως αρχιερέας και ως βασιλέας. Άφησε την αγία Του Εκκλησία για να είναι ο συνεχιστής στους αιώνες της σωτηρίας των ανθρώπων όλων των γενεών, έως τη συντέλεια του κόσμου. Όλοι οι άνθρωποι, χωρίς καμιά διάκριση είναι καλεσμένοι στη σωτηρία, χωρίς να υποχρεώνεται κανένας να σωθεί δίχως τη θέλησή του. Το υπέρτατο θείο δώρο της ελευθερίας του ανθρώπου είναι συνάμα ευλογία και κατάρα, σωτηρία και καταστροφή, διότι αφήνεται ο άνθρωπος να επιλέξει αυτός τη χρήση της ελευθερίας του, για το καλό ή το κακό. Τα αποτελέσματα αυτής της χρήσεως θα φανούν στην δεύτερη παρουσία του Χριστού, όπου θα λάβει χώρα η Μεγάλη Κρίση.

Η μέλλουσα Κρίση είναι θεμελιώδης πίστη της χριστιανικής διδασκαλίας, η οποία θα επισυμβεί στο τέλος αυτού του πρόσκαιρου κόσμου και περιγράφεται σαφέστατα στο ευαγγέλιο του Ματθαίου (25,31-46). Ο Κύριος, λίγο πριν το πάθος Του, ομιλώντας για τα έσχατα και μετά τις παραστατικές παραβολές των δέκα παρθένων και των ταλάντων είπε πως, όταν έρθει ο Ίδιος στη Δεύτερη και φοβερή παρουσία Του **«εν τη δόξη αυτού και πάντες οι άγιοι άγγελοι μετ' αυτού, τότε καθίσει επί θρόνου δόξης αυτού, και συναχθήσεται έμπροσθεν αυτού πάντα τα έθνη, και αφοριεί αυτούς απ' αλλήλων ώσπερ ο ποιμήν αφορίζει τα πρόβατα από των εριφίων, και στήσει τα μεν πρόβατα εκ δεξιών αυτού, τα δε ερίφια εξ ευωνύμων. Τότε ερεί ο βασιλεύς τοις εκ δεξιών αυτού' δεύτε οι ευλογημένοι του πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην υμίν βασιλείαν από καταβολής κόσμου. Επέινασα γαρ, και εδώκατέ μοι φαγείν, εδίψησα, και εποτίσατέ με, ξένος ήμην, και συνηγάγετέ με, γυμνός, και περιεβάλετέ με, ησθένησα, και επεσκέψασθέ με, εν φυλακή ήμην, και ήλθατε προς με. Τότε αποκριθήσονται αυτώ οι δίκαιοι λέγοντες' Κύριε πότε σε είδομεν πεινόντα και εθρέψαμεν, ή διψώντα και εποτίσαμεν; Πότε σε είδομεν ξένον και συνηγάγομεν, ή γυμνόν και περιεβάλομεν; Πότε σε είδομεν ασθενή ή εν φυλακή, και ήλθομεν προς σε; Και αποκριθείς ο βασιλεύς ερεί αυτοίς' αμήν λέγω υμίν, εφ' όσον εποιήσατε ενί τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εμοί εποιήσατε. Τότε ερεί και τοις εξ' ευωνύμων' πορεύεσθε απ' εμού οι κατηραμένοι εις το πυρ το αιώνιον το ητοιμασμένον τω**

διαβόλω και τοις αγγέλοις αυτού... εφ' όσον ουκ εποιήσατε ενί τούτων των ελαχίστων, ουδέ εμοί εποιήσατε. Και απελεύσονται ούτοι εις κόλασιν αιώνιον, οι δε δίκαιοι εις ζωήν αιώνιον» (Ματθ.25,31-46).

Η μεγάλη και φοβερή μέλλουσα Κρίση θα είναι ένα μεγαλειώδες και συνάμα φοβερό γεγονός. Παρόμοιο δε θα έχει συμβεί στην ιστορία του κόσμου ως τότε. Η δεύτερη παρουσία του Κυρίου δε θα είναι αθόρυβη και ταπεινή, όπως η πρώτη, αλλά γεγονός μεγαλοσύνης και θριάμβου. Τότε **«κάμψει παν γόνυ»** (Ρωμ.14,11) ενώπιών Του, και οι ισχυροί της γης θα τρέμουν σαν ξερόχορτα από το φύσημα του ανέμου! Λόγω της μεγαλειώδους παρουσίας της δόξας Του θα σαλευτούν οι δυνάμεις και αυτού του άψυχου κόσμου, **«από φόβου και προσδοκίας των επερχομένων τη οικουμένη αι γαρ δυνάμεις των ουρανών σαλευθήσονται»** (Λουκ.21,16). Δε θα έρθει πια ως σωτήρας, αλλά ως κριτής απόλυτα δίκαιος. Με την παντοδυναμία και την παντογνωσία του θα κρίνει σύμπαν το ανθρώπινο γένος, διότι μόνος Αυτός μπορεί να γνωρίζει τα κρύφια της καρδιάς του καθενός μας, **«ετάζων καρδιάς και νεφρούς»** (Ψαλμ.7,10). Τότε θα συνειδητοποιήσουν οι αμετανόητοι και σκληρόκαρδοι ότι είναι **«φοβερόν το εμπεσειν εις χείρας Θεού ζώντος»** (Εβρ.10,31), αλλά θα είναι αργά, η αναγκαστική μεταστροφή τους αυτή, δεν θα έχει καμιά ουσιαστική συμβολή στη δίκαιη κρίση τους. Αντίθετα οι δίκαιοι θα αγάλλονται και θα σμίξουν τους αίνους τους με τους θριαμβευτικούς αγγελικούς παιάνες προς τον Κύριο της Δόξης!

Η μέλλουσα κρίση είναι αναπόφευκτη και απορρέει από την απόλυτη δικαιοσύνη του Θεού. Την παρέλευση αυτού του φθαρτού και τραυματισμένου από την αμαρτία κόσμου θα επισφραγίσει η μεγάλη και αδέκαστη κρίση του Χριστού, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την είσοδο στη νέα πραγματικότητα της βασιλείας του Θεού. Οι άνθρωποι, ως ελεύθερα όντα, πρέπει να τοποθετηθούν στη βασιλεία του Χριστού ανάλογα με τη δική τους επιλογή σε αυτή τη ζωή. Ύψιστο κριτήριο της κρίσεως θα είναι η στάση και συμπεριφορά τους απέναντι στους συνανθρώπους τους. Η θετική ή η αρνητική στάση τους θα κρίνει τελικά αν θα είναι κληρονόμοι της βασιλείας του Θεού, ή θα είναι προορισμένοι να ριχτούν στην αιώνια κόλαση, όπου **«εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων»** (Ματθ.24,51). Ο απόστολος Παύλος είναι σαφής: **«άρπαγες βασιλείαν Θεού ου κληρονομήσουσι»** (Α' Κορ.6,10). Επίσης **«τοις δε δειλοίς και απίστοις και εβδελυγμένοις και φονεύσι και πόρνοις και φαρμακοίς και ειλωλολάτραις και πάσι τοις ψευδέσι το μέρος αυτών εν τη λίμνη τη καιομένη εν πυρί και θείω, ο έστιν ο θάνατος ο δεύτερος»** (Αποκ.21,8).

Ύψιστο κριτήριο στη Μεγάλη Κρίση θα είναι ο συνάνθρωπος, ως εικόνα του Θεού, διότι το κάθε ανθρώπινο πρόσωπο είναι πλασμένο **«κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν»** του Θεού (Γεν.1,27). Το κάθε ανθρώπινο πρόσωπο είναι αδελφός του Χριστού (Ματθ.25,40.Εβρ.2,12) και ως εκ τούτου έχουμε υποχρέωση να τιμάμε την εικόνα του Θεού και να δείχνουμε έμπρακτα την αγάπη μας στους αδελφούς του Κυρίου μας. Ο Θεός είναι αόρατος και απόλυτα αυτάρκης, μη έχοντας ανάγκη την παραμικρή μας υπηρεσία. Ορατές είναι οι εικόνες Του, οι άνθρωποι, και κατά συνέπεια η αγάπη που οφείλουμε σε Εκείνον, πρέπει να την αποδίδουμε σ' αυτούς, διότι όπως τονίζει ο ευαγγελιστής Ιωάννης, **«Αγαπητοί, ει ούτως ό Θεός ηγάπησεν ημάς, και ημείς οφείλομεν αλλήλους αγαπάν. Θεόν ουδεις πάποτε τεθέαται· εάν αγαπώμεν αλλήλους, ο Θεός εν ημίν μένει και η αγάπη αυτού τετελειωμένη εστιν εν ημίν»** (Α' Ιωάν.4,11-12). Και συνεχίζει ο απόστολος της αγάπης: **«Ημείς αγαπώμεν αυτόν, ότι αυτός πρώτος ηγάπησεν ημάς. εάν τις είπη ότι αγαπώ τον Θεόν, και τον αδελφόν αυτού μισή, ψεύστης εστιν· ο γαρ μη αγαπών τον αδελφόν ον εώρακε, τον Θεόν ον ουχ εώρακε πως δύναται αγαπάν; και ταύτην την εντολήν έχομεν απ' αυτού, ίνα ο αγαπών τον Θεόν αγαπά και τον αδελφόν αυτού»**

(Αΐωάν.4,19-21). Ο άνθρωπος χωρίς έργα αγάπης προς τους συνανθρώπους του μοιάζει με άκαρπο δένδρο, το οποίο «εκκόπτεται και εις το πυρ βάλλεται» (Ματθ.7,19).

Η αγία μας Εκκλησία δεν αναγνωρίζει καμιά «ατομική σωτηρία», όπως δοξάζει ο κακόδοξος δυτικός χριστιανισμός, αλλά η σωτηρία μας έχει εκκλησιαστικό, δηλαδή συλλογικό χαρακτήρα. Ο κάθε πιστός σώζεται ως «σωτήρας» των άλλων πιστών, δηλαδή, η σωτηρία μας συντελείται μέσα στο εκκλησιαστικό σώμα και ποτέ έξω από αυτό. Η σωτηρία μας περνά μέσα από τα άλλα ανθρώπινα πρόσωπα και ποτέ μέσα από τον αυτονομημένο εαυτό μας! Όσοι θεωρούμε ότι μπορούμε να σώσουμε τον εαυτό μας ερήμην των συνανθρώπων μας είμαστε σε οικτρή πλάνη!

Η ενθύμηση της φοβερής μελλούσης Κρίσεως στην αρχή του Τριωδίου είναι απαραίτητη, διότι απώτερος σκοπός του όλου πνευματικού αγώνα μας είναι να βρεθούμε εκ δεξιών του Δεσπότη μας Χριστού, κατά τη μεγάλη Κρίση. Καλούμαστε λοιπόν αυτή την ευλογημένη περίοδο να εγκαινιάσουμε μια νέα πορεία, η οποία θα οδηγή τα πνευματικά μας βήματα προς τον ουρανό. Κυρίαρχη σκέψη μας θα πρέπει να είναι το πως θα σταθούμε, κατά την ώρα της φοβερής Κρίσεως, ενώπιον της δόξης του Μεγάλου Κριτού. Τέλος καλούμαστε να έχουμε διαρκώς στην ενθύμησή μας τη μεγάλη αλήθεια, πως το κλειδί του παραδείσου είναι η έμπρακτη αγάπη μας προς τους ενδεείς αδελφούς μας!